

ІРИНА ДЛІБКО
1982

Чи
Перехресті
Дорів

ІРИНА ДИБКО

НА ПЕРЕХРЕСТІ РОКІВ

Редакції "Народна Вола"
з привітом —

Ірина Дибко

1982

IRYNA DYBKO

**ON THE CROSSROADS OF
THE YEARS**

(POETRY and DRAMAS)

1982

ІРИНА ДИБКО

НА ПЕРЕХРЕСТІ РОКІВ

(ПОЕЗІЇ Й ДРАМИ)

1982

**Обкладинка у виконанні мистця
Богдана Божемського**

Мовна редакція — проф. Павлина Данчук.

Copyright © 1982 by the Author

**Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation
335 Clifton Avenue • Clifton, New Jersey 07011**

Pnuta Dráško

НА ПЕРЕХРЕСТИ.

На перехресті моїх років
шаліли буревії й громи...
Але і манив пташини спів,
тому —
вставала, впавши від утоми.

Я вперто дивилась на обрій,
чи ѿ мені зійдуть: сонце, зорі.
Нишком стирала слізину з вій,
щоби,
ніхто не знатиме про моє горе.

На перехресті було все:
зневіра — з Вірою стрічались...
Задума в полон брала мене,
тоді —
завзяття, їти на прю всміхалось.

* * *

На перехресті в кожного з нас,
є ясні дні, є й тёмні ночі...
Ранить, Нищить і... лікує час.
І смуток
і радість
заглядають в очі.

1981.

304

51.

2

ТАК...

Так —

стрічаймо всі труднощі життя,
розлуки і жалі стрічаймо.
Лиш, щоб зневіри не знала душа,
лиш мрій і надій не покидаймо.

Так —

Проходять години у житті,
з ними час забира невідклично,
все, що цвіло в очайдушній весні..
Що пройшло — не вернеться й не кличмо...

Так —

не весна лиш, в житті, промина,
проминає усе споконвіку.
Та на те, мої друзі, нема
ні поради, ні жодного ліку!

1979

ВИ РАДИТЕ МЕНІ...

Проф. Г. Гордієнкові*

Ви радите вірші писати.
Які? Баляди чи сонети?
Октахи, сентини, секстини?
Чи лиш картени? Чи терцини?

Ви радите мені писати,
щоб строфіки не забувати,
задержати ритм, риму і стиль,
і, щоб був метр, хорей і дактиль.
Щоб в канонічних строфах моїх
заговорив жаль, щастя і сміх.
Щоб у евфонії слова мої,
розвказали про красу душі.
щоб, просто, Муза розцвітала —
квітами Парнаса угощала...

Так, Ваші поради льогічні.
Чужі й мені вірші астрофічні.
Строфіку лиш тоді покину,
як розгорнувши крила злину
у верлібрів вільнім просторі —
(писати радите й про зорі)
думки теплом душі зеленію,
у строфотворчості посію,
щоби віршами розцвітали —
Вашу пораду угощали...

1978.

* Перед появою моєї книжки проф. Гордієнко, автор літературних творів, людина прекрасної душі, відійшов у потойбіччя... Пам'ять і пошана до нього залишилася непроминаюча.

ПИТАЄМО...

Не заперечите мені,
що час-від-часу у житті
думаємо, всі, про Бога,
не лише коли тривога
і страх до "Отче наш" веде,
чи безпорадність на нас жде.

А просто у подіях дня
інколи й банально, Ім'я
Всетворця визиваємо.
І, буває, питаемо:
— "Чи бачить нас і чи дбає?

На Землі події знає?
Чи ген в блакиті дім Його?
Чому дозволив, щоби зло
по Землі ввесь час ходило,
і жорстоко нас ранило?!"

Чому в немочі-полоні,
за нікчемністю в погоні,
людина, вогник не вміє,
той Божий, що в ній жевріє,
тай пожарищем зробити?
Скарби Духа примінити
у всіх щоденностях життя?
Чому блукаєм навмання —
в різних здогадах думками,
ідучи життя стежками?
Хоч й Христос проклав стежину,
перехрестя ждуть людину...

Чому? Чому? Чому?"

Питаємо ми без кінця,
в задумі про Бога-Отця.

ПОТОЙБІЧЧЯ.

Володимирові (проф. Р. Кухарові)

Друже, хвилює тебе потойбіччя?
По стежинах призадуми блукаєш?
Та, здогади стріча противоріччя,
а ти, збентежено — "як там?" питаєш.

Тим турбувались, трепетно питали,
вже споконвіку такі, як я і ти,
і відповіді у книгах шукали —
не дізнались, аж в потойбіччя пройшли...

Піти колись тобі прийдеться й мені,
як туди, двері вчинить час рукою.
Тим часом — впевняють Слова на хресті:
"Ти ще нині будеш в Раї зі мною"...

До кожного з нас приходить те "нині".
Підемо до Раю, чи в інші світи?
Те і уява не скаже людині.
Не вгадаю я і не вгадаєш ти.

Ну, щож, "як там", не судилось нам знати.
Може й добре бо тут хочемо жити.
Долю й недолю вчимося стрічати
і кожним днем, на Землі, дорожити.

1978

ПРИЗАДУМА.

Коли ти із думками
на інтимній розмові —
це саме ті хвилини
добірні і чудові,
що тільки час від часу,
нам їх дарує життя.
Тоді, увагу нашу —
у полон бере душа
і проклада стежину
в тихий світ призадуми...
Серце, в таку хвилину
торкається об струни
ніжних почувань душі,
тоді —
щезають турботи усі...

1980

МІЙ ХРАМ.

На думок острові —
збудую мій храм.
Лиш мрії чудові —
молитимутсья там.

Як упаде із вій
слезина на груди,
в храмі віри й надій —
душа — молитися буде...

1978

МРІЯ ПРО ЩАСТЯ.

Невловима ж бо мрія про щася.

Спіймати її — нікому не вдається.

Недосяжна — лиш вогником пала...

Блаженний — хто за мрією зліта!

Задивлений у полум'яний чар, —

Не добачає інколи... і хмар...

А мрія — манить... і манить... і манить...

Щоб її вогник зловити хоч на мить.

Тож розправляймо крила надії
і доганяймо про щастя мрії —
розмережані прядивами снів
і пронизані сяйвами вогнів
роздішного папороті квіту

із —

завжди

і

ніколи

світу...

1977

МОЇ СЕСТРІ МАРІЇ

Хто, сьогодні, ходить по стежках,
де вітер я переганяла,
дітваком, весною на полях,
немов окрилена злітала.

І чиї руки пестять квіти
на сіножаті при стежині?
Про що — берізок — шепчуть віти?
Співа соловій на калині?

Хто дивиться, як місяць сходить,
той наш, із-за гори "Каплиці"?"
І хто по травах дужих бродить,
йдучи по квіти і суниці?

Хто сонце за обрій прощає,
щодня, із нашого балькона?
Чи на намисто хто збирає
із ярибини спілі ґronа?

Хто на вишню в бабусі саду,
вилазить на гілку найвищу
і думає, що там на вершку —
буде до Неба найближче?...

Хто й кого, біля дому, витає,
як це колись, мене Марія?
Хто ходить по стежках, хто знає,
що над ними зліта моя мрія
і бродить туга в Україні.
Хто —
де я ходила — ходить нині?...

1977

НА МИТЬ ЗУПИНИСЬ.

Ось так на мить лише зупинись,
на минуту призадумайся лише:
Все, що є в нашім житті — колись
минеться, назавжди промине.

І мрії наші й сподівання,
невдачі, болі, до неправд жалі,
зусиль, стремлінь переживання,
в морі часу — потонуть усі...

І ніхто не знатиме, ніхто!
Про весни, літа й осінь нашу.
Як нам щеміло серце і, що
уста стрічали горя чашу...

І колись, будуть всі наші дні,
комусь, незнані і байдужі —
Чому ж над нікчемністю в житті,
нам зупинятися так дуже?!

Чом придивлятись порошині,
що під ногами на стежині?...
Гляньмо в блакить, на квіти й поля,
і, як орел у висотах ширя...

1980.

НА МНОГІ ЛІТА.

Мойому Борисові

Земля вдягалася у квіти,
пісні пташат не угавали,
квітом вкрились вишні віти,
коли тебе весна стрічала

і несла повні жмені чарів,
принад любови й залицяння,
щєй не жаліли мрії дарів —
тебе вгощали без вагання.

А, як весна вже проминула,
ти гордо йшов на — зустріч літу.
Ласками Венус пригорнула
й до ніг стелила в маках жито.

Долю життя ти взяв в правицю
і приказав собі служити.
Всі хуртовини й громовиці
зумів незламно пережити.

Як осінь глянула нежданно
у твої, у надіях очі —
ти зустрічав багатогранно,
місячні, в сонатах ночі.

Та враз — зустрів ти призадуму,
як павутиння несла осінь,
а час — грав на бандурі думу,
про вкриту мряковинням просінь,

і, що надходить вже зима —
сніжинками довкілля вкриє.
Та безсильна буває вона,
як чар весни в душі жевріє.

і зігриває плоди літа,
твого щоденного життя.
Стелитимуться маки й жито,
тобі на многі,

многі
щє
літа!

1981

ОЛЕНА ТЕЛІГА.

Над тобою воєнні бур'ї й громи,
а ти "окрилено" у Київ йшла,
і несла без зітхань, дорікань і втоми
"Пропори духа", завзято, аж до кінця...

На зустріч йшла ти кошмарній долі,
і пішла ти у слід тим, що в "шість двадцять п'ять"...
Бо в твоєму серці, Олена, до волі —
вогнищем палало мільйонів завзять!!

Ти "тверда й сувора" а "безміри ніжність"
перепелася в почуваннях до Краю.
Тобі чужа нерішучість і розбіжність...
А "руці, що била" кажеш — непрощаю!

Не слід метеорам рівнятись з тобою,
бо вони щезають у безвістя кудись.
Ти ж Зоря в темну ніч, тим, що йдуть до бою;
а знеможеним — Ти — криницею "кріпись"...

1977

ЛИСТ ДО МАМИ.

Мамо —

Втихомирить тугу час не зумів,
хоч земля вже близько двадцять разів,
на своїй повернулася осі.

Про тебе мамо думаю й досі,
поруч мене, незмінно зі мною,
ходиш невідступною ходою.

Інколи в ясні, місячні ночі,
в зорях мамо, бачу твої очі,
із блакиті дивляться на мене,
твої сині очі моя нене.

Йду в далеке минуле думками,
і любуюсь твоїми словами,
бо — з роками — стали зрозумілі
і оживають в кожному ділі.

Пливе час рікою, без вороття,
а в ньому, мамо, не раз і не два,
в турботних хвилинах і у журбі,
стають у пригоді слова твої...

травень 25, 1982

БІЛИЙ ЯСМИН.

У вазі білий ясмин
ніжні пахощі розлив,
вже приспаний роками
спогад в серці розбудив.

І кличе білий ясмин,
додому на веранду,
щоби ще раз поглянуть
на мами оліяндер.

У вазі білий ясмин
ввесь в пахощах — чарує.
Пригадав мій рідний Край
і спогадом хвилює...

1976

МАРТУСІ.

У мозаїці слів,
вслухуюсь в голос твій,
він мов із казки снів,
з калейдоскопу мрій.

Так ніжно пестить він,
в надії світ манить.
Серед життя руїн,
він каже серцю: "цить"!

Я слухаю й здаюсь,
слова зберігаю,
я тобою кріплюсь —
всі завтра стрічаю...

1976

НА ВЕЛИКДЕНЬ.

Як гляне ранок змитий росою,
в день Воскресення у моє вікно,
я, впарі, з безмежною тugoю,
полину туди де давно-давно,
пташиних пісень обертони,
будили квіти серед чистих рос,
де співали удосвіта дзвони,
що Христос Воскрес — Воскрес Христос!!

Як встане ранок змитий росою,
злинутъ думи доганяти мрї,
щоб стрінуть "Скорбну Матір" з журбою,
у Святині Юра і Софії...

1977

ПАНТЕОН.

У присвяті Борисові.

Мою призадуму взяв у свій полон
Римських цезарів кремезний Пантеон.

Линуть думи в минуле, щоб пройти
двері безконечного часу, туди,
де сиві віки в собі заховали
богів, що в Пантеоні панували:
Юпітер — бог всіх богів. Богині
мудрості, краси й любови, у святині,
незрушимі, довгі до Христа роки,
стояли твором ума і руки...

Богів — вестальки прословляли,
свою непорочність їм присягали.

А цезарі, в святині — Пантеоні,
щоб світом володіти, в жажді-погоні,
богів молили, богам догоджали,
а відтак самі богами ставали...

В Пантеоні, де я і поруч мене ти,
колись —
Аугустус
Тиберіус
Калігула
Клавдіус —
ходили і... пройшли.

Минулись цезарі й боги, як дивний сон,
залишивсь по них, у Римі, Пантеон.

В задумі я, в задумі ти зі мною.
А час — непрохідною став стіною...

ПОВОРОТ З РИМУ.

Летить літак, під ним хмаринки,
землі не видно ні кришинки,
лиш до обрію, внизу он там,
пригорнувся синій Океан.

Той, що Гомер про нього писав,
як Атлантиду він заховав...
У надрах своєї глибини —
все, що жило сховав назавжди.

Летить літак, вище злітає,
у парі з ним дума ширяє —
ширяє —

а внизу, он там,
в полоні часу —
життя-океан.
В ньому "атлантида" не одна
в безодні часу —
пропада...

1981

ІЗ ЛІТАКА.

Білі і сірі хмаринки,
пливуть мов дивні пташинки,
по той і цей бік літака,
а він вище й вище зліта.

Сонця срібло у блакиті,
і хмаринки сонцем вкриті.

Лиш по стежках, там вдолині,
ходять всіх хмар темні тіні...

1981

СХІДНИЙ ОСТРІВ.

(На Східньому Острові "Істер Айленд" розташованому близько 1000 миль від побережжя південної Америки, є ще й досі безліч повалених, кремезних божків, але по мешканцях острова — слід пропав).

Як із надрів моря виросла земля
і кремезно станула по-серед хвиль,
на землю острова людина прийшла
і вложила чимало праці й зусиль.

Хто ж були ці люди? Як виглядали?
З якого буття прийшли на острів?
Куди ж ділись, без сліду пропали,
залишивши дужих кам'яних богів?

Богів прерізних, кремезно дужих,
обличчя робили скульптори які?
Що і сьогодні нам не байдужі,
свідки минулого — боги кам'яні.

Ось, у руїнах, мовчить твір культури,
лиш якого народу? Яких людей?
Але що ж, часу непрохідні мури —
заховали правду від наших очей...

Лиш хвилі Океану — свідки єдині,
тайну загадочну богів тих знають.
Із давен-давна невтомно й понині
буйним вітрам переповідають.

Щоб знали все висоти неозорі,
про всі, на острові, боги кам'яні
і про людей, що в божках, своїм твори,
невмирущість залишили по собі.

З доби атома, що залишимо ми?!

Чи матимуть чим гордитись правнуки?

Залишимо твори у величі краси?

Чи руїни і голос розпухи?...

1979

ПРАВДА.

Кажуть люди, що правда прекрасна,
як сльоза чиста, як сонце ясна.

I, що сестрою Теміди вона,
а подругою — самого Христа.

Кажуть, правду не можна купити.
I не легкий до неї, стрімкий шлях;
що із совістю любить дружити
і вгощатись у великих серцях!

Хвалять у книгах добірно її...
Правду невтомно люди шукають.
Тож скажіть чому не раз у житті,
стрінувши — від неї втікають?...

Декого, кажуть, що ображає,
совісті не перестає картати.
Тому, таким, лише вистарчає
про правду — у книжці прочитати...

1975

ПЛЕТЕВО ПАВУКА.

На кущику павук плетево мережить.
Скінчивши, присів у куточку і стежить.
Плетево його, на дивний квіт похоже,
не впізнавшись на ньому, зловитись може
чарівний метелик чи і мушка яка.
В плетеві кінець стрінє жертва не одна...

На кущі плетево — мистецтвом здалека.
В ніжності його — жорстока небезпека!
Не одне плетево у світі буває,
у ньому, "павук", необачних чекає...

1979

ЦІНА ВОЛІ.

Біжить полями, ген' навмання,
вирвавшись з припони цуценя.
Годі ж бо прив'язаним бути,
вже час найвищий, світ збагнути...

Цуценя хороше, шерсть мов шовк,
біжить, як враз, вийшов з лісу вовк;
Заволодів ним страх всеціло —
він вовкові вклонивсь несміло,
і сил не стало вже втікати.
Вовк — почав його оглядати,
відтак заговорив він стиха:

— Не заподію тобі лиха,
якщо ти скажеш де живеш,
і мене туди ти заведеш.
Бо шерсть твоя така гладенька,
знатъ не голодний бо кругленъкий...
А шерсть моя — незугарна вся!
І голодний безупину я!!
От, щоб впарі з тобою зажитъ.
Лиш —
що в тебе на шиї блиЩить??

— О, за те, прив'язують мене,
(чемно відповіло цуценя).
— Ходи вовче — поведу тебе,
ось біля лісу хата моя.

— Що?

Прив'язують за шию?!
Голодний
та
вільний
жити волію!
Волі —
за ніщо я не віддам!
Вовк завив і дав знати ногам...

1978

МЕТЕЛИК.

Забарився хороший метелик,
перемінитися в кокон не вспів.
Йому на прю студений холод —
з дощем, на крилах вітру, прилетів.

Заховатися хотів метелик,
він з гілки на гілку перелітив,
але холодний вітер переміг
і він, знеможений на землю впав.

Ніхто не вгадає чи метелик
зранений, зболю й розпуки рида.
Чи лиш літо згадавши у мріях
прощав без жалю й дорікань життя.

Може "рятуйте" кличе метелик,
лиш ми, не розумієм його слів?
Може дощинки — слізози блакиті,
бо він — життя зберегти не зумів...?

1981

ЖАНГЛЯР.

Жангляр — в кожному містечку бував
і жанглуванням усіх забавляв.
Такі, як він досі не бували,
бо, завжди, немов пташки злітали
баллончики в руках жангляра.
На всіх майданах народу товпа
приходила дивитись на нього.
І недобачаючи лихого
перелюбника у жангларі —
вірили йому жінки усі...
Він і словами жанглувати вмів,
не одну жінку чуть з ума не звів...
Любилося у ньому стільки жінок,
скільки в блакиті прекрасних зірок!
Кожній казав він: — лиш тебе одну
на усьому світі вірно люблю.
Жанглареві, як у Раї жилось.
Але ось, як інколи воно, ось —
у кожного, не раз, в житті буває,
що у ньому вічно триває?...
Пішов жангляр у друге село,
в ньому стільки жінок гарних було!
Та на лихо, в нещасну годину —
полюбив жангляр війта дружину.
Ну, щож, подобався жангляр і їй...
Війт про те дізнавсь — кличе на двобій!
Перелюбника, каже війнт, навчу
за те, що посмів він віжнку мою,
для іграшок-забаганок мати.
Почув те жангляр — нумо втікати
від одного села у друге село.

Та це, на жаль, уже не помогло,
бо куди жанглляр туди за ним і війнт.
(хоч би тікай від нього на той світ)
Враз він попавсь... Війт прострелив руки,
доганя його. А він з розпуки,
з переляку, у монастир сховався.
З того часу — ніхто не дізнався,
де він, як камінь у воду пропав.
Вже й війт за ним шукати перестав.
Лише в місячну нічку прекрасну,
не в одних красавець, лились рясно
сльози, нишком, щоби ніхто не знав.
А жанглляр — у монахів проживав.
Хоча знали життя його шлях —
всі рани лікували на руках...
Живе жанглляр в горю і стражданні —
кінець його славі в жаглуванні.
Живе він калікою — роками,
уже не вспромозі він руками,
жанглюванням собі заробляти,
легкодушно гратись, фліртувати.

* * *

У досвіта, на молитву кличе дзвін.
За монахами, із нічев'я й він.
До каплиці, крізь малі віконця,
пройшов перший, ясний промінь сонця
і ореолом він зупинився
над Мадонною.

Жанглляр

їй

придивився,
і, швидше серце забилось в груді...

— Дійсність це? Чи лише сниться мені?
(він у збентежені себе пита)
Бож бачить, як всміхається Вона,
Мадонна; сонце грається в її вінку.
Він ще не бачив прекрасну таку!!
Монахи перед Нею клякають
і "Аве Марія" й співають.
Жанглар — мов заворожений стоїть,
бо не знає, що має він робить,
чайже молитися він не умів —
бо іншим хистом, в житті, володів...

* * *

Відійшли монахи. День погасав.
Тільки жанглар не бачив і не знев,
що Сонце зайшло й маки сплять в житах.
Бо жевріє промінь в Мадонни очах —
кольори веселки чергувались.
А Мадонна ніжно усміхалась,
простягала руки мов лілеї.
Жанглар —

лиш
без упину
дививсь
на
Неї...

Вже місяць вийшов і срібло розлив,
мереживом сяива Мадонну вкрив.
Жанглар гірко плакав, як дитина,
і, вперше в житті, впав на коліна.
Із кишень бальончики виймає,
і зранені руки простягає:

— Візьми, прошу, це все, що я маю,
молитись не вмію і не знаю.
якби вмів, моливсь би до Тебе ввесь час”...
Замовк, бо слози покотились враз...
Всю ніч біля Мадонни він клячав —
непорушно бальончики тримав.

* * *

В каплицю вже глянуло світання —
невгавало жанглера ридання.
Дивились, крізь вікно, хмаринки рожеві,
як простила

Мадонна
провини
жанглареві.

З того дня — у вечірніх годинах,
як ніхто не бачить, на колінах
монах клячить. Не вервицю тримає —
пташками бальончики злітають...

Монах, що лиш найкраще в житті знов,
у пієтизмі

Мадонні
дарував...

1976

МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ.

Убралася земля у зелені шати,
бо прийде травень її вірно кохати.
Буде їй квіти запашні приносити,
буде її вірно, всю весну любити.
Сплете їй віночок із квіту калини,
буде угошати піснями пташини.
Береги річки незабудьками вкриє,
і заквітчану землю теплом зігріє.
Соняшним промінням її поцілує,
а місяць і зорі, в нічку намалює.
Ще й білі черемхи і пахучі бози,
в садах квітом вкриє, заквітчає лози.
Іриси, нарцизи і маки червоні —
покладе травень на землі долоні.
Жалю не знало б травня щире кохання,
якби не принесло літо прощання...
Заплакав травень перлинними росами,
потекли струмочки полями й лугами.
Солов'їні співи замовкли у гаї.
А травень грозою в блакиті зідхає...

1981

БАЛЯДА НОЧІ.

Передвечір'я пестить квіти.
Легіт вітру трави колише.
Роса спада на дерев віти.
Промінь сонця — добранич пише.

З лісу виходять дерев тіні,
в місячнім сяйві погуляти.
А туман в лузі, на долині,
почина Мавку викликати.

Нежданно — Зірка вниз злетіла.
Пугу-гу — закричала сова,
як на зустріч дуже спішила,
із Місяцем, Мавка лісова.

Біля ставочка, при долині,
Місяць до Мавки залиявся.
Прислухалися дерев тіні,
як любить Мавку присягався.

І обіцяв їй Зірку дати,
із Сузір'я світу — білі квіти.
З собою у блакить узяти
і без кінця лиш там любити.

Мавка повірила й кохала,
виглядала, щоночі, його.
А хвилі в ставочку співали,
бо і хвилям весело було —

не знали, що Зірка спадала.
як назустріч Мавка вперше йшла,
і не чули, як віщувала
горе й жаль сполохана сова.

Бо кажуть, як зірка спадає
з бакиті в ніч місячну, ясну,
в коханні хтось щастя не зазнає,
бо воно погасне завчасу...

Віщування й Мавка не знала.
А може знати не хотіла?
Мережані шати вдягала —
вінчатись з Місяцем спішила.

* * *

Жде Мавка Місяця даремно.
В бакиті пливе чорна хмара.
Кругом стало страшно й темно.
З кущів кошмарні вийшли чари.

Хочуть Мавку перелякати —
і розправляють крила страшні.
А хмара йде Мавку картати —
кричить,
гримить,
сипле ревнощів вогні!

— "Уб'ю тебе, бо ти посміла
мого Місяця любити,
стати дружиною хотіла —
У парі із Князенком жити.

Він — "я люблю" — говорив мені,
й обіцяв не забути мене.
Та побачив тебе на землі —
і срібний перстень тобі несе"...

О, хмара із люті горіла!
І блискавиці розкидала!

Ось-ось була б Мавку вбила,
та хвиля, в ставочок, Мавку
сховала...

I, враз, так тихо-тихо стало.
З лісу вийшли дерев тіні —
із Зорями Мавку шукали.
А Місяць —
 в ставочку —
 шукає
 й
 понині...

1977

ЗАХІД СОНЦЯ.

Вже сонце почало за обрій заходити.
Розцвітають хмаринки в блакиті, мов квіти.
Он там, над обрієм, вже маки багряніють,
а на островах півдня — чорнобривці мріють.
Цвітуть поруч маків соняшники золоті,
чуть-чуть дальше — троянди рожеві, запашні.
Вкрили сходу левади — фіялки й волошки.
Поміж квіти за сонцем спішать мої думки.
Спішать, любисток зривають на полях душі,
щоб сонцем передати, Україно, тобі...

1978

БУДУТЬ...

Будуть світанки і будуть ночі.

Будуть в задумі дивитись чиєсь очі.

І когось думи будуть злітати —

правду й любов по світу шукати.

Будуть зими, весни й осені,

в літі квіти росами зрошені.

Будуть дні ясні і місячні ночі,

буде співати серце дівоче,

рватись пташиною буде в груді,

й будуть сни снитись, як мені й тобі.

Будуть боротись з горем в житті,

впавши — вставатимуть, щоб знову йти.

Будуть шляхотні й жорстокі люди:

"Каменярі" і Кочубей буде...

Буде зідхати, в горю страждати,

плакати буде за сином Мати.

Син, по тернистім шляху до волі,

йтиме незламно на прю сваволі!

Що є й було, нестимуть сторіччя,

як вже і ми пройдем в потойбіччя.

Та прийдуть діла в когось — "сьогодні",

і —

вирине Тризуб з часу безодні!...

1976

НАША ДРУЖБА.

Простелилася дорога,
в'ється поміж деревами.
Линуть мрії аж до Бога,
щоби нашими стежками —

щира дружба походжала,
у кожнісеньку хвилину,
щоби пишно розцвітала
без упину, без упину.

Наше авто мов пташина,
мріям навздогін злітає.
Дружба наша лебедина —
ніжно крила розправляє...

травень 1980

ВЕЛИКИЙ ВІЗ.

Борисові

Великий Віз зупинився над нами.
На нас він, бачиш, в висотах чекає,
щоби повести Всесвіту полями,
де Шлях Молочний стежку простеляє.

Тож у парі зі мною друже спіши,
бо Великий Віз замріяних лише
стрічать сподівання в безкраї світи,
в місячнім сяйві, ген до зір везе.

Там будуть зорі "чим хата"... вгощати,
Співатимуть про щастя наші серця.
Будем чар ночі впарі подивляти,
в приданому — Венус — дасть нам гостиниця...

квітень 1980

НА ТВОЇ СТЕЖКИ.

По захмареній блакиті
моєго життя —
Метеором пролетіла
ввічливість твоя.

І забрала у висоти
всі думи мої,
щоби зорями спадали
на стежки твої...

1980

ГЕНРИ ВАДСВОРД ЛОНГ'ФЕЛОВ.

"*Морітурі Салютамус*"
(Уривок)

О, на ніщо не є запізно у житті,
доки серце не зупиниться в груді...

І літа... дарують не меншу нагоду —
в мріях крилатих,
за ту, що знає молодість,
хоча в інших шатах...

А, як сутінок в'яне,
вечером,
на блакитному морі
з'являються
небачені в день,
прекрасні, ясні зорі...

1978

ТРИ БРАМИ.

(переклад з арабських афоризмів, автор незнаний).

Як, інколи, кортить розказати,
те, що чули, своїми словами.
Вашим словам — слід запам'ятати:
мусять пройти — крізь золоті брами.

На першій є напис: — "чи правда це?"
На другій брамі: — "чи є конечне?"
На третій: — "чи ввічливість принесе?"
Сказане вами — незаперечно —
оправдане буде лише тоді,
коли пройде крізь брами золоті...

1980

ЛИШ РАЗ СТЕЖИНОЮ ЖИТТЯ.

(переклад з англійської мови, автор незнаний).

Стежиною моєго життя
лиш раз єдиний проходжу я.
Як можу ніжність дарувати,
роздраду дати й помагати,
потішити сумну людину,
хочу в житті, кожну хвилину,
бо —
може завтра не стане часу,
я ж стежиною життя
лише раз іду...

1980

ГАРНА ПАНІ.

Переклад із "Лявили Лєді дрест ін блю", автор незнаний.

Гарна Пані вся в блакиті,
мені молитись поможи.
І, про дні всі пережиті
із Ісусом, розкажи.

Коли Ісус не спав, вночі,
Ти, Його на руки брала?
Чи пригортала до груді,
колисаночку співала?

Коли ж Ісус був ще малий —
бавився Він забавками?
Як Твій Синочок був сумний —
плакав, як і я часами?

Гарна Пані, Ти є в Небі,
тож, прошу, мені поможи,
і молитися, в потребі,
до Твого Сина, научи.

1979

МІКРОСВІТ

Чи є в спромозі діялектолог
буквально розказати,
що бачить мікробіолог
крізь невеличне
мікроскопа скло?
Чи може хоч у дробах
уявити собі, хто
безмежність
і силу мікросвіту
перед нашим оком скриту?

А в світі тому —
життя пульсує.
Мікробактерія в усьому
то сприяє, то руйнує...
Ні, на жаль, не в спромозі є ніхто
побачить те,
що знає мікроскопа скло...
І не в силі умом
всесіло схопити,
і уявою не уявити
мікросвіт,
що довкруги живе,
інколи і найсильніших нас,
в полон нищівний свій бере...

1979

ДВА ПОЛЮСИ.

В житті є усе:
щастя і горе,
ввесь час нас жде
життя, як море:
тихе й бурхливе,
гарне й жорстоке,
вірне й зрадливе,
мілке й глибоке.

В житті є усе:
твоє і мое,
наше і ваше.
Є і срібняки
й, повінця — Чаша...

Два полюси є.
Гора й долина.
Гордий дуб росте
й ніжна калина.

Є схід і захід.
Є ніч і день.
І є ріки спіз,
трійолі пісень.

Є люди вільні.
Є люди раби.
До котрих в житті
належатимеш

ти?...

МОДЕРНІСТЬ.

Модерність буває не лише у віршах.
не один з нас, її подивля в образах.. .
В мальстрі
модерність буває
така,
що інколи шукаєш:
де рука?
де нога?

А, ось, будь ласка, на мить лише пристаньте,
уважно, на Еву Пікаса погляньте
і шукайте:
де очі?
де ніс?
Їй Богу, що не впізнав би Еву і той,
що їй —
яблуко
приніс...

1975

НЕ ЖДИ.

У житті не жди чудес,
їх на землі немає.
Хоч мрія зліта до Небес
і по зірку сягає...

Бо лише у світі казок,
у фантастики світі,
можеш, хоч на часок,
глянути на сонцем вкриті
без буревіїв і хмар,
у пишних квітах поля,
де мрій легкокрилих чар —
щастям мережить життя...

Ні, не жди в житті чудес.
Здобувай їх у житті!
Красу безхмарих Небес —
виплекуй в серці й душі...

1976

БІЛЯ ГАДСОН РІКИ.

Пливе ріка похожа на море,
над берегом, у задумі гори
слухають, як розмовляють хвилі
й дивляться на чайки дужокрилі.

Плесо ріки, корабель турбує —
срібну стежку на ньому малює.
Пливе пронизана сонцем ріка,
над нею щедра природи рука:
чаром красою обдарувала,
а хвильям срібні кучері дала.

Пливе ріка, пливе пишається,
блакить безмежна в ній купається.
Дужа ріка у задумі пливе —
красу і силу в Океан несе...

1976

ФЛОРИДІ.

Привіт тобі земле моря і квітів.
Привіт і сонцю і всім пальмам твоїм.
Ти ж бо красуня не одних привітів,
тож подаруй увагу ще і моїм.

Гарна Флоридо ти мабуть не знаєш
чому привіт мій не в суперлятивах.
Ти в пестощах сонця, ти не вгадаєш,
що рідний Край мій у квітучих нивах,
в калин цвіту, соняшників і вишень,
в золоті пшениць, Є й гори Карпати.
Ллються акорди солов'їних пісень.
В народі, любов до волі — завзята...

Пливе в моїм Краї Дніпро-Бористен,
є Чорне море і прекрасний Крим.
Лиш Край мій в неволі із давна-давен...
Туга не втихає і в тебе за Ним!

Тож, гарна Флоридо, мене зрозумій,
чому привіт мій не в суперлятивах.
Хоч соняшна ти і чар принадний твій,
серце й думки — по рідних ходять нивах...

1977

РОЗУМІЄ ДУША.

Покладу я на вагу,
поруч золота, слово,
і думками про тебе —
заквітчаю чудово!

Моєго серця тепло —
зіграє слово оте.
А відтак тобі воно,
моє — "люблю" принесе...

Коли серце на розмові
зайві є многі слова.
Почування любови —
без слів —
розуміє
душа...

1978

ЛЮБОВ.

Могутнішого почування за любов,
на землі, твоє й мое життя не знає.

На крилах любови — людина — без умов,
до височин необмежених злітає.

І саме любов'ю людина похожа,
до своєго Всеворця, до Бога-Отця.

Лиш правдива любов людині поможе
нести шляхотність душі в щоденне життя.

1978

У ВЕСІЛЬНІМ ДНІ.

(Лялі Мартинюк)

Є в житті події небуденні,
оспівані в закоханих піснях.
І надії чарівні, численні,
вимріяні у дівочих снах...

Є ж одна, з найкращих в світі мрія,
що оживає дійсністю в житті,
коли любов, віра і надія —
піснею луна у весільнім дні.

Ці події, у житті, єдині,
оспівані поетами в віршах,
коли любов проклада людині,
у світ щастя, новий життя шлях:

Там, без образ, любов вибачає,
незгод чорні хмари проганяє...

ОРЛИНІ КРИЛА.

Інколи хто каже, що
окрилені лиш молоді,
що лише вони злітають
у висот простори всі,
в очайдушні царства мрій,
снів казкових і надій...

В це повірить — просто жах!
Крила дужчають в роках!

Кого дужчі крила
дозвольте запитати,
щоб у висоти носили,
орла чи орляти?...

1977

СОНЕТА ПРОЩАННЯ

Щоб до тебе прийти
треба ліс перейти.
В лісі твоя хата —
а дерев багато...

Щей правди стежини,
зіллям тернини,
чимало заросли —
не дам ради пройти...

До твоєї хати,
стежку протоптати
таки не зумію —

тож в тихій розраді,
на серця певаді —
забуття посію...

1978

ТРОЯНДА

Пелюсток троянди
впав ніжно на траву.
Шелестом падіння —
сколихнув тишину.

Я в шелесті тому
почула зідхання,
пелюстка троянди
жалісне прощання.

Схилилась троянда
над пелюстком в траві.
І, в тузі, мов слози
зронила пелюстки —

усі...

1976

ТЕБЕ НЕМА...

"*Temi*" Анастазії Плаксій

За вікном ніч холодна й темна.
Об вікно дощинки вдаряють.
Шукаю зірки надаремно —
сірі хмари небо вкривають.

А вітер так сумно шепоче,
зідхати мені помогає...
Мій смуток відійти не хоче,
лиш холодом душу проймає.

За вікном ніч така студенна,
у мене в серці не тепліше.
Думки блукають надаремно.
І вітер шепче ще сумніше.

24. II. 1979

Ніч вже пройшла і дощ паде,
а передчуття не вгаває...
Ось листоноша листа несе.
Читаю:

— Тебе між нами вже немає.

Ти в потойбіччя вже відійшла.
Передчуття правду сказало.
Впари з дощем плакала і я,
як шепотом вітру —

Ти —

мене прощала...

25. II. 1979

СКАЖІТЬ?

Скажіть, хіба вітаючись, треба конечно,
хоч би й по юдиному, усіх цілувати?

Думаю, що є правда незаперечна,
що можна, дружньо, потиском руки вітати.

При зустрічі в теплім, щирім, поданні руки,
інколи передаємо почування,
такі, що їх не зуміють численні роки,
ані не зуміє банальне цілування...

1982

МРІЇ НОЧІ.

Заховали білі хмари
Місяця лице вродливе.
Роздає вже нічка чари —
в ніч таку усе можливє...

Буду ждати я на мрію —
впарі з нею зайдеш в хату.
Лиш не знаю чи зумію
тобі, все те, розказати,

як у тузі жду на тебе,
в зорях бачу твої очі.
Може й слів не буде треба,
бо розкажуть чари ночі?

Місяць зараз крізь віконце
дивиться на мою мрію...
А, як зійде ясне Сонце,
Зорі — в серці я злепію.

А, тим часом, пливуть хмари,
білі човники по небу.
Шепчуть тихо, ночі чари,
що даремно жду на тебе...

1978

ОСІНЬ.

Малює осінь квіти
на кленовому листі.
Вже ярибини віти
у багрянім намисті.

І різьбить дуб високий,
як мідяну скульптуру.
А на луги широкі
розливає пурпуру.

Березу і калину
мережить павутинням.
Замріяну шипшину
вкриває мряковинням.

Говорить з вітром в лузі
мрійливими піснями,
про те, як літо в тузі —
злетіло за качками...

1979

ОСІННЯ МРІЯ

І

Ох, манить осінь очі
барвистою красою,
причарувати хоче
і взяти із собою —

усі думки уяви,
в світ золота й блакиті,
де оксамитні трави —
ніжним туманом вкриті.

Там, де калина мріє
і вдруге цвітуть рожі.
Вітер листки лепіє —
на метеликів схожі.

Осінь манить красою
пестить сонця лучами.
Веде ніжно, рукою
в Край небачений роками...

II

Заглядає осінь в очі
кольористою красою.
Серце полонити хоче
і забрати із собою —

понад море, в Батьківщину:
квітів, сонця і блакиті.
Ожили в цю мить-хвилину,
роки вдома пережиті:

Я побачила Карпати,
павутиння над полями,
чорнобривці біля хати,
й білі айстри — квіти Мами.

Осінь спогад розбудила
схвилювала мої мрії,
тузі стежку простелила
і зросила ніжно вії...

1974

СТРУМОЧОК.

Ой, пливе-спішить струмочок,
а метелик доганяє,
бо не чув ще співаночок
тих, що їх струмок співає.

О, скажи-скажи, струмочку,
яку пісеньку співаєш?
Чи ти ними на горбочку
незабудьки забавляєш?

Підожди-завжди, струмочку,
так скоренько не втікай!
Ти найкращу співаночку
моїй Мартусі заспівай.

В неї очі сині-сині,
як незабудьків пелюстки.
Сняться їй вже не віднині
мрій окрілених казки.

Погодивсь, співа струмочок,
аж метелик зупинився,
лиш не чув всіх співаночок,
в сині очі задивився...

1976

НА УРОДИНИ АННИ Ф.

У ніжностях світанку
народилося сонце.
На Анну, крізь фіранку,
глянуло у віконце,

Проміння розсипало
в Аннусеній кімнаті,
веселку малювало —
й білі птиці крилаті.

І обіцяло, ясне,
стежини зогрівати,
щоби лише прекрасне,
у житті, зустрічати.

А за вікном пташина
трійолями співала,
Анні на уродини,
в піснях, щастя бажала!

вересень 1980

ДУМИ-ПТИЦІ.

О, думи-птиці, ви мої милі,
щастя і смутку ми друзі з вами.
Розправте крила великі й білі
та понесіть мене над полями,
де я стрічала сонце весною,
вчилась в висоти з вами злітати
понад простори змиті росою,
понад Дністер і гори Карпати.

Нам не судилося там літом жити,
і не дивились, як цвіли ромени,
як рідну Землю вкривали квіти
й вітер пестив трав море зелене.

О, птиці-думи, спішіть же милі,
заки судилося... за журавлями.
Летіть в рідний Край, заки ще в силі,
заки наш шлях вкриється снігами...

1980

ЗАМАЛО...

О, ні, ні, ні!
Повірте мені,
замало бажання завзяте,
щоб любов до України,
на сцені — віршем розказати.

І піснями,
інколи, не годиться радіти,
як рідну мову
забуватимуть наші діти.
Тож скажіть,
до волі дійти, якими шляхами?
Чи рацію
на націю,
на сцені,
лиш здобувати гопаками?!

О, так-так,
люди, на запі, люблять гопак.
Пишуть про його
легкість і красу.
А ми, в лавровім вінку
будемо з гордістю читати,
як вміємо ми забавляти...

А, тим часом,
інші народи
свої національні невигоди
рятують: — "ніколи знова"!
(не танцюють гопака!)

Мабуть, за те
не злюбите мене.
Але ж, про рідну мову,

слов'їну чудову
писав наш Тарас,
а по ньому —
не одні і не раз:
Як рідну мову,
будемо забувати,
прийдеться історію
України
чужими мовами писати.

Як до рідної мови
не стане любови —
ані малої кришинки,
хто буде читати
про незломність Антая,
Лесі Українки?

Тому повірте мені,
замало, на сцені,
гопаки і пісні.
Гріхом буде співати,
на сцені танцювати,
як українська мова
буде
на волі
умирати...
Тоді —
не поможуть
красомовні елітети,
Катедри, Університети...

1975

III.

Ні, не давай мені знимки своєї,
знимку зробили, давно, мої очі.
І ти, вже у світі душі моєї —
живеш, наяву, всі дні і всі ночі.

Ти з мріями завжди є на розмові,
ніжно хвилюєш серце і душу.
Я ж бачу тебе очима любові,
ні, знимки в руках, тримати не мушу.

Бо знимку твою може час забрати.
Знищити можуть життя буревії.
Краще у серці тебе зберігати,
на тебе дивитись очима мрії.

НЕСТЕРПНА РОЗЛУКА.

Марти

Кажуть люди — життя коротке,
що кожна хвилина втікає.
Але ж вона стає роками,
як при мені тебе немає.

Як не дивлюсь я в твої очі
і ніжних слів твоїх не чую —
дні ясні похожі на ночі
і я — увесь час — лиш сумую.

Ти — життя моєго світання.
У краще завтра принука.
І, ти, проганяєш зідхання.
З тобою нестерпна розлука!!

1980

ЗАКИ...

Із-за клена вийшов місяць ясний,
як в Україні бувало колись,
як мій світ був ще юний прекрасний,
заки час — забрав його кудись.

Вдома на казку був схожий той світ:
місяць срібний розливав водограй.
Солов'їв пісні, матіолі квіт,
переміняли довкілля у Рай!

Рай — дарувало життя лише раз,
у Батьківщині, там де родилась.
Заки світ-казку забрав кудись час,
заки до страждань я пригубилась...

.1974

ЗАГРАЛА ПРО ОСІНЬ.

Як літо проминає
і стає холодніше,
призадума стрічає
мене, чомусь, частіше.

І каже повернути
сторінку не одну.
Згадати призабуте
під мереживом часу.

Ми з нею на розмові
про весни і про літа,
про юні дні чудові,
і, горе пережите.

Згадала призадума
про те, що сниться й досі...
Торкнула серця струни
і ... заграла про осінь...

1980

ТУГА.

А ось, знова прийшла весна
і тугу мені принесла:
Пахощі розлили бози,
яблуня в саді розцвила.
Покотились нишком сліози —
розгорнула туга крила
і злетіла над красою
України
на
весні...

Злітай серце й ти з тugoю,
тебе ждуть там солов'ї.
Вишні й бози коло хати,
спіши, серце, привитати.
Рідній Землі поклонися,
до ласк її пригубися...

Ось, що весна наробила,
туга мене полонила...

1976

Ні, НЕ РОЗКАЖУ.

Чому твої очі такі сумні?
Скажи чи плакали очі твої?
Чи з серцем на розмові була ти?
Чому, в очах стільки смутку, скажи?
Ні, не скажу чому очі сумні,
чому в них дрижать слізинки дрібні.

Знають причини місячні ночі
чому сумують, вдень, мої очі.
Знають причину і ясні зорі,
свідками були у моїм горі.
Я ж цілу ніч дивилася у висоти —
їм розказала усі турботи.
Не скажу, ні, чому очі сумні,
чому у серці ридають жалі...

1978

ЩОБ НІХТО НЕ ВГАДАВ.

Чи й у вас так буває,
коли серце ридає,
а ви всміхатись кажете устам.
Щоби друзі не знали,
вороги не вгадали,
що горе не дає спокою вам.

Я серцю кажу: — тихо,
плач, щоб твій жаль і лихо,
в житті ніхто ніколи не вгадав.
І всміхайтесь уста,
й тоді, як болить душа,
щоб співчувань ніхто не дарував.

1977

ДОСАДА.

Не раз я чула і не два,
що —

 в невідрадній долі життя,
на кошмарний сон похоже,
що —

 серце з горя і досади,
в груді, розірватись може...

Але, їй Богу, чи навряд
одного серця хватить для —
моїх, усіх, в житті досад...

1977

СЛЬОЗИ.

Ой, слізни, слізни, гіркі ви слізни,
моїх очей нерозлучні друзі.

Давно-давно відцвіли вже бози,
за рідним домом я й досі в тузі.

Ой, очі, очі, не плачте очі,
і ради Бога, серце, не щеми.
Не хвилюйте, ви, місячні ночі,
і не викликуйте, думи, журби.

Ви безпорадні жалі й розпуки,
не кличте серце з горем на двобій...
Ой, не давайте слізам принуки,
і не вбивайте, ви думи, надій:

Що копись доля висушить слізни,
що любов стріну і спокій душі,
а, якщо ні —
хай хоч присняться біля дому бози;
не лийтесь так рясно, слізни, вночі.

1977

ЖУРБА.

Як за обрій сковається сонце,
до гніздечка спішитиме пташа.
Як гляне місяць у моє віконце,
у гірких слізах пройде ніч уся.

А бакить вишиватимуть зорі,
аж поки сонце не прийде знова.
До мене, в безпорадному горї,
прийде на розмову чорна журба.

Крізь вікно буде місяць дивитись,
він прислоуховуватиметься до розмов.
Як я з журбою буду миритись —
зайде за обрій, бо заплакать готов...

1975

У КОЖНОГО В ЖИТТІ...

Зійшов місяць похилений, сумний,
казала мама, що такий
саме був, Місяць тоді,
як —

Ісус на Олівній горі
до Чаші пригубився
ї, з неї, випив аж до дна...

Місяць — в смутку похилився
придивляючися до Христа...

Ось таке мама казала,
я слухала, дівчам не знала,
що не знала цього тоді,
що в кожного з нас у житті —
сходять місяці сумні-сумні...

1976

ІНКОЛИ...

Інколи не підходить близько
до того, що гарне здалека.
Бо трапитися може
у тому небезпека...

Як прийдеш заблизько
(не раз те буває)
найгарніше здалека —
із близька — щезає...

Поглянь бо на зорі,
прекрасні ж вони!
А, в тому, лише віддалі —
причиною краси...

1976

ЩЕ ТАКИ ПОЛИНУ.

Незчулись — непомітно ось так,
покинувши Рим — вноситься літак.
Внизу лиш видно клаптики малі
із споконвічно нашої Землі.

Вносимось, над морем, у висоти.
А внизу — щоденності турботи...

Крізь мале літака віконце —
мрія зліта зустрічати сонце.
Злітає вона на крилах душі,
ген, понад континентами землі,
в полон всі мої думи узяла —
до Золотоверхого злітала.
І, хоч на захід напрям літака,
над Україною, мрія ширя:
над ріками, горами, полями
й, біля рідного дому, стежками.

Літак, на захід, птицею летить
і невблаганно на захід спішить.
Золоте сонце він доганяє —
континент Європи покидає...

Та не прощає Європу мрія.
Говорить з нею віра й надія:
що, на яву, я таки полину,
у рідний Край — вільну Україну!

22 травня 1981

МОЇЙ ГУЦУЛЬЩИНІ

1.

Я маки рвала,
Втіхи шукала,
Все б повідала —
Кому?

Може посію
В серці надію,
Тугу розвію
Німу.

Сонечко, гори,
Вдумливі бори,
Ранки прозорі.
Як дим...

Де ти, розмаю,
Скований краю?
В думці витаю
Над ним..

2.

Я маки рвала,
Пісню співала,
Все б дарувала —
Кому?

Мрій моїх море,
Небо прозоре,
Втіху і горе —
Йому.

Дух полонили
Кручі і схили,
Де ми ходили
Не раз...

Кину чужину,
В думці полину
Хоч на хвилину
До вас...

Зальцбург, 1946

ПЛИВУТЬ ДУМКИ

Замріяна осінь
розсипала листки.
Проминуло літо —
шепочутъ берізки.

Ми слухали, йдучи,
шум лісу над нами.
Бігли мов дітваки
гірськими стежками.

Нам співало пісню
листя золоте,
Ніжний легіт вітру
нас цілував в лицє.

Ми йшли вниз то вгору,
і все стелився нам,
під ногами з листя
золотий диван.

О, пройшло багато
з того часу днів...
В спогаді остався
лиш шепіт твоїх слів.

Знова мріє осінь,
сипляться листки.
Срібним павутинням —
пливуть мої думки...

1946

ДО ВИБОРУ...

Бува на просторах задум
схрещуються дві стежини:
Одна вниз котиться на глум,
друга в'ється у вершини.

Стежку, що іде вдолину,
стрічає обайдужиння.
Ця, що в'ється у вершину,
бачить соняшне проміння.

Правда — не легко вгору йти.
Зусиль вдолину не треба.
Тож, маєш до вибору, ти:
Вниз ... Чи до блакиті неба.

1978

* * *

Як сонце зайшло
забрало тепло
і темно стало.
А в мені немов
щось погасало,
чи лиш —
здавалось може?
Бо захід сонця
на життя схожий...

І нема куди
тай правди діти —
сумно у житті,
як починає
вечоріти...

1981

СИБІРЕ, СИБІРЕ!

Говорила спокійно вона,
лиш в призадумі, про горе й жах.
Але, ще скільки, бачила я
болю й докору в її очах.

Бо з кожним словом оживали
усі на Сибіру страждання,
немов ще раз її чекали —
в Яvasі московські знущання.

І хоч пройшло вже з того часу
на волі, декілька років.
Роки не приспали Яvasу
й пережитих на Сибіру днів.

Бо преживання жорстокі
же в душу протоптали стежки...
Все грязнуть у сніги глибокі
і блукають, в спогадах, думки...

* * *

Сибіре, Сибіре, Сибіре!
Якби ти говорити умів!
Ти б про жах-знущання без міри,
по усьому світу розповів.

Бо ще і сьогодні багато
ча засланні, як колись вона.
В Ка'єЕ, тортурах, завзято
незламні
і
вірні Україні до кінця...

ЕМІГРАНТ

Мамо —

Чому в дідуся на обличчі
і на чолі його морщини?

— Це, мій сину, долото часу
свої залишило стежини.

Пам'ятай, на обличчі чертки
ще й міцно зациплени уста,
це жалю й досади печатки,
і в горю пережитого життя.

Чому —

дідусь повільною ходою
похиливши голову іде?

— Роки пронизані журбою
на своїх плечах дідусь несе.

Колись —

давно — в лавах Січових Стрільців
ішов, на прою, найтяжчій долі.

В боротьбі віддать життя хотів,
щоб син і внук — жили на волі...

Тепер —

Він емігрантом шкандибає,
в тузі проводить кожну днину.

Бо вогник надій догорає:

Він —

не побачить вже Україну...

1975

АСКІТ

Біля лісу в малій хатині,
сам одинокий аскіт живе
на
Бога
глянути, він тужить не від нині,
тож на край світа шукать піде.

Пройшовши чимало дороги,
утомлений аскіт пристанув,
відчув, як дуже болять ноги.
Присів і пильно кругом глянув.

Бо, може, Бога ось тут найде,
світ, шукаючи Його, пройшов.
Щоб глянути на Господа, за те
він був життя віддать готов.

Зближалась вечірня година,
з села донісся церковний дзвін.
Сутінком вкрилася половина,
а на колінах молиться він:

— Усі Твої Боже закони,
увесь час я ревно зберігав,
і спокуси-чорні ворони,
силою волі я проганяв.

Заки, на все, замкну я очі,
глянути на Тебе Господи дай,
торкнутись об Тебе лиш хочу,
Тоді в душі оживе Рай...

Довго моливсь, вже і ніч прийшла.
Він — з утоми не зчується, як заснув.

Тихо-тихо шелестить трава.
Та, враз, Слова у сні почув...

Від слів і голосу ось цього
і гори й полонина тремтить...
Бо станув, в цю ніч, біля нього,
Всетворець — Єгова — Бог, на мить:

— Ти дуже даром, без упину,
шукав мене ввесь час у житті,
бо я в душі твоїй, мій сину,
я в космосі і скрізь на землі...

Я, сину, знаю твоє горе
і щастя і твою утому.
Чом сумнів мов бурхливе море
зберігаєш у серці своєму?...

Ти хочеш торкнутись об мене
для щастя й спокою свого.
Торкни квіти й листя зелене,
пригорни близького твоєго.

Бо так, як в tobі — я у ньому,
і в немовлятку і в дитині.
Я дав початок всьому-всьому.
Я у життя кожній клітині...

Прокинувся ^а ^е Аскит, устами припав
до землі де Бог-Отець стояв...

У щасті почав він ридати.
Відтак,
пішов —
У село,
близького стрічати...

1976

НА РІЗДВО

Кружляють білі сніжинки,
граються зірки-пушинки,
мережать білу стежину —
від серця аж в Україні.

І ніжно шепочутъ вони:
не барись, швиденько спіши,
он там, де прекрасно було,
як стрічали вдома Різдво.

Як "Небо й земля" співали,
прихід Ісуса вітали,
і, як ревно просили ми —
...й, "дар превеликий зішли"...

Вірили у Волі різдво...
Ой, давно-давно це було.

Сьогодні ми на чужині,
Волі — нема в Україні.
Не пісні — вітри з Сибиру
виють, убивають Віру.

Тож не забудьмо згадати,
як будем Різдво стрічати
ТИХ —
що ворог поклав "за ґрати"...

Прокладім мольби стежину,
від серця — аж в Україну!

МІНІ-МИСЛІ.

Ми читанням книжок
будуємо місток,
від вчера до сьогодні,
усіх скарбів безодні.

* * *

Українська книжка
це ключ до дверей знання
найкращих ідеалів
народного життя...

* * *

Інколи і дорікання бувають даремні,
бо й по соняшній блакиті пливуть хмари темні...

* * *

Які ж нестерпні були б лиш соняшні дні,
якщо б час від часу не падали дощі...

* * *

Переклад з англійської мови, автор: С. Віллям

На свою листу друзів не запишу такої людини,
якщо вона, на хробачка, стане ногою без причини...

ДРАМИ

ЛЕГЕНДА ПРО КОНВАЛІЮ

Дієві особи: Ганна, Мати Христини
Христина — одинока доня
Оля Надвірна — сусідка
Орися — товаришка Христини
Ангел Хоронитель Христини
Ангелик
Лікар — д-р Б.

Подія відбувається в саду, біля дому Христини. Весна, соняшний день, вишні й яблуні у розцвіті. В унісон розщебетанням пташатам, дві дівчинки, років 10-ть, перебігаючи одна одну розбавлено сміються.

Христина: Ага, я перша яблуню торкнула.

Орися: Це не яблуня, вишня мала бути,
ми ж так домовились, що ти забула?
виграє та, що зможе вишно торкнути!

Христина: Якщо так, тоді знова починаймо,
раз, два, три і до вишні добігаймо.

(Починають бігти, Христинка несподівано паде на траву,
Орися підбігає до неї, бере її за руку, щоб помогти встати)

Орися: Чому ти впала, чи був камінь в траві?
Чому твої руки гарячі такі?

Христина: Ой, встати не можу, сили не маю.

Орися: Підожди а я маму пошукаю.

(Ганна, мама Христини, біжить у сад, за нею спішить Оля Надвірна)

Ганна: Христю, ти маєш гарячку, о Боже!
Олю, гляньте, вона встати не може!

Оля Н.: Христю люба, скажи, що тебе болить?
Ой, Ганно, що це? Вона ж уся горить!

Ганна: В Христі недуга якась тяжка!

Христина: Мамо, мене дуже болить голова.

(Мама бере Христину на руки і несе, із поміччю Олі, до спальні, поклавши її у ліжко приложила холодний рушничок до чола її.)

Ганна: Поможемо тобі, трошки підожди,
Орисю, а ти по лікаря біжи.

Оля Н.: Ганно, краще по лікаря піду я,
бо зараз кожна хвилина дорога...

(Оля виходить, а Орися зближається до Христі ліжка)

Орися: Я вірю, що пройде вся небезпека,
чайже День Матері вже не далеко,
підемо на леваду біля криниці,
назираєм квітів повні китиці.

(Із поспіхом вбігає Оля Н. очевидне потурбовання на її обличчі)

Оля Н.: Ганно, лікар швидко прийти обіцяв,
каже, пошестъ, час параліжу настав.

Христина: Мамо, чи пані Оля вже прийшла?
Бо мене так дуже болить голова!
Я рук із болю не можу підняти.

(По хвилині притишеним голосом)

Мамо, нема вже болю, я хочу спати.

Ганна (до Олі):

Нерозумію, Христина вся горить,
чому каже, що ніщо вже не болить?
Олю, її спання мене турбує.

(Зближається до ліжка): Христю, Христю! (до Олі) вона
мене не чує!

Оля Н.: Не буди її, хай відпочиває.
Дивись, лікар в подвір'я заїждає.

(Д-р Б. привітавшись, підходить до ліжка Христини,
старається пробудити її, але дарма)

Д-р Б.: Як це трапилось, на що дорікала?
скажіть коли і де вона упала?

Ганна: З Орисею грались, як завжди в саду,
враз, несподівано впала на траву.

Д-р Б. (глянувши на термометер):

В Христини гарячка дуже висока,
її взяла вполон недуга жорстока.
Зараз ліки не дуже поможуть їй.
Ти ж, Ганно, надію зберегти зумій.
Якщо завтра не пробудиться вона,
Погодись з долею, Ганно, будь сильна...

(Із виразом жало й співчуття лікар прощається, Оля підходить до Ганни і ніжно пригортає її.)

Оля Н.: Ганно не плач, прошу не плач дорога;
Ще нам залишилась дорога одна:
Ходи, будемо Господа просити,
вірю, Ганно, Христина буде жити.
В горю, Ганно, завжди буду при тобі.

Ганна: Приятелів пізнаємо у біді...
Але йди додому тебе жде Орися,
вдячна тобі, та мною не журися.
Вже завтра День Матері, ждатиму я,
бо може пробудиться доня моя.

(Ганна з вдячності пригортає Олю, вона попрощаєсь відходить)

ДІЯ ДРУГА

При ліжку Христі сидить мама сумна,
її пригортає холодна журба.
Гарячі ручки у своїх тримає,
а безпорадність серце прошиває.

Ніч у саду усі квіти вже вкрила,
там, де так недавно, Христя ходила,
де гралось, сміялось безжурно дівча,
де її стрічала соняшна весна.
Ось заснула Христя, сном глибоким спить,
її швидкий віддих, швидшає, спішить.
Ангел Хоронитель із висот злетів,
дужим крилом Христинку з ліжка підвів.
До схід сонця, з нею у блакитъ зліта,
в Ангела обіймах щаслива вона...

x x x

- Христина: А чому від мами ти забрав мене?
Щоб я пробудилась, мама в сльозах жде.
- Ангел: Не треба питати, Христю, тихо, цить!
Радій, що вже ніщо тебе не болить.
Чуєш, як в Небі прекрасно співають?
Тебе Ангели піснями витають.
Не знатимеш, від нині, кінця пісням.
Знаю любиш квіти — тож поглянь он там,
які, ось тут, чарівні всі вони,
як пишно вкривають небесні луги.
Ні болю, ні жалю не має у нас
тут житимеш в щасті без кінця, ввесь час.
Відтак дістанеш білі, дужі крила
і за Землею не будеш тужила...
Та, щоб все зрозумілим було тобі,
поглянь крізь віконце, як там на Землі:
скільки там горя, неправди й журби.
Бачиш? Хочеш повернутися туди?!

(Глянула Христина крізь те віконце, бачить, як пестить чийсь

садочок сонце; В саду, біля вишні є жінка сумна: зітхає й плаче, гірко плаче вона.)

Христина: А хто це так плаче в садочку он там?
Чому несуть діти квіти матерям?
Чи в тої жінки дитини не має,
що так, в День Матері, плаче й зітхає?

(Враз стає біля Христини малий Ангелик)

Ангелик: Приглянися Христинко може впізнаєш,
жінку в садочку собі пригадаєш...
Ти в щасті й спокої впарі із нами,
призабула, не впізнала мами?
Це твоя мама плаче за тобою,
в жалю й розпуці пройната журбою.

Христина: Ой, пригадала, я хочу до неї.
Ох, як мені жаль матусі моєї!
Ангеле, уволи мое благання:
поверни мене, скороти їй страждання.

Ангел: О, Христино, нерозумна ж ти яка!
Дай руку, підеш до другого вікна,
в ньому побачиш, що судиться тобі,
якщо повернеш, щоб жити на Землі.

(Одним крилом Христинку пригортає, другим вікно будучності вчиняє)

Поглянь крізь вікно, всьому придивися,
а відтак жити тут, чи там рішися.
Глянь на те довкілля, де ти, ось тут в нас.
Відтак крізь вікно, що, он там, несе час:
Бачиш, там на Землі, вже жінкою йдеш,
похилившись, хрест тяжких страждань
несеш.

Вже, он там, твоєї мами немає.
Син твій, в неволі ворога, страждає.
Ось на зустріч тобі неправда іде,
хоче зранити подолати тебе.
Аж сил не хватає — боришся з нею,
лише віра — подругою твоєю.
І, хоч життя на мить тебе зігріло,
серце знова із жалю защеміло:
ти коханого мужа попрощала,
бо, недуга в потойбіччя забрала...
А тепер, призадумайся і рішай:
жий тут, або те, що бачила, стрічай...
Бо, якщо рішишся бути тут з нами,
житимеш в щасті, без кінця, роками.

(Враз Ангелик до Христі підбігає поглянути ще в перше вікно
намовляє)

Ангелик: Ні, Христинко не рішайся на ніщо,
ти ще раз поглянь у те перше вікно.

ДІЯ ТРЕТЬЯ

(Підійшла Христя до першого вікна,
бачить, як лежить в ліжку хвора вона.
Рушничок прикладає мама до чола,
і Бога благає, вся в сльозах вона)

Мама: Боже!
Ти забрав мужа, не бери йї,
Вислухай Господи благання мої.
Бо ж без неї нестерпним буде життя,
Нехай її пробудить сила Твоя.

(Матуся похилилася і плаче,
цілує Христинки чоло гаряче.
Кличе, будить Христю, котрий то вже раз;
Щоб пробудилась —
стає роками в очіданні час...
Щоб втихомирити нестерпну журбу,
вийшла там де Христя гралась — до саду.
В проміннях сонця все довкілля сяє,
лише мама не бачить і не знає.
Потонула в призадумі безодні,
забула, що День Матері сьогодні.
Дивиться Христя — Орися квіти несе.
Бачить щасливе, пані Олі, лицє...)

- Христина: Ангеле!
Все, що я бачила в другому вікні,
буду стрічати, без вагань на Землі.
Стрічатиму горя без дорікання,
лиш, щоб вкоротити мами страждання.
Радо нестиму життя всі хрести,
лиш повернутись до мами поможи.
Не назавжди Тебе, ось тут, покину,
Ти ж знаєш, що колись до Тебе злину...
Ангел: Якщо ти знаєш, що колись прийдеш сюди,
Не розумію чому хочеш туди?!
Христина: Любов до мами туди кличе мене,
не важко, що за те, лише горе жде.
Стрічатиму тяжке на Землі життя,
щоби лиш не плакала мама моя.

(Плюється Христі слізами струмочками,
Конваліями —
розцвітають, на Землі, довкруг мами.
Цвітуть конвалії — з висот слізинки,
квітом вкривають у саду стежинки.)

Ангел: Христю, ти плачеш, не хочеш жить з нами,
Ну, що ж — здала іспит, любов твоя до
мами...
Знай — кожне горе стрічати на Землі,
буду з тобою, при тобі, у житті.

(Ангел крилом Христинку пригортав,
Ангелик, усміхаючись, прощає...
А мама, із дива вийти не може:
"Звідки ці квіти взялися тут, мій Боже!?"
Квіти похожі на дрібні сльозинки."
Враз чути зі спальні голос Христинки.)

Христина: Мамо дети?! Ходи швиденько сюди,
прошу, принеси мені мамо води.
Я маю велику-велику спрагу.
Мама: О, Боже! Ти повернув доню мою!
(Вбігає до спальні де Христинка спала)
Христю, Христинко, доню люба моя!
Ти пробудилась, значить недуга пройшла!

(До Христинки спальні крізь віконце,
поглянуло весело ясне сонце.
Біла пташинка на вишню присіла,
заспівала, й у висоти злетіла...)

Христина: Мамо пісня пташки така знайома,
Її ніколи не чула я вдома.
Лиш, як спала спів її снився мені,
як конвалія розцвітала на День Матері
тобі...

(Легенда про конвалію, за переказом моєї мами Анни Ляурау Дибко)
1982

ГЕРОЇНІ УКРАЇНИ

Дієві особи: Україна

Марта Борецька
Магдалина Мазепа
Олена Доброграївна
Леся Українка
Пріська Варвара
Галина Журба
Юлія Лисогорова
Віра Бабенко
Ольга Басараб
Олена Степанівна
Жінка тридцятих років
Олена Теліга
Жінка підпілля УПА
П'ятсот замучених в Кінгірі
Алла Горська
Жінка колгоспу
Мама ув'язненого сина /Мешко/
Жінка ув'язненого мужа

(Драма на одну дію присвячена на День Героїнь)

Посередині сцени, на підвищенні, сидить в національному одязі Україна, її руки в кайданах, на голові терновий вінець, її крісло вистелене полтавською тканиною, сидить Україна у глибокій задумі. На тлі сцени розмальовані краєвиди землі України: здалека видно Софійський Собор, Св. Юра, чутъ дальше Дніпро, лани пшениці, ліси і гори Карпати. Перед відчиненням завіси, у ніжному п'яно чути мелодію М. Фоменка "Любіть Україну" до слів В. Сосюри. Завіса відчиняється, по хвилині мелодія втихає. Україна, перед монологом підносить руки в кайданах, злегка похитуючи головою, дивиться на кайдани, відтак безвладно опускає руки на коліна.

Україна: Кайдани, кайдани, тяжкої неволі кайдани!
Не лиш на руках, виїли ви в моїм серці рани...
Були колись сини мої князі, були гетьмани,
Був Петро Могила, а тепер на руках кайдани.

(ПідносиТЬ руки в кайданах понад коліна і знова вони опадаЮТЬ)

О, кайдани, неволі кайдани на моїх руках!
Невже роки волі й слави назавжди проминули?
Невже мої діти мене і мову призабули?!

(Україна вкриває лицьо долонями, чути брязкіт кайданів. Враз її призадуму сколихнув прихід жінки на сцену. Це Марта Борецька, клякає перед Україною і свої руки підносить бо й вони в кайданах)

Марта

Борецька: Я Марта, Борецька, донька Твоя, Україно-
Мати,

кошмарне горе пережите, прийшла розказати.

Поглянь на мої руки, це так московські
кайдани,

перейшли аж до костей у глибокі рани...

Але, мене покорити, Іван Грозний не зумів.

Йому відповіла: "згоду дамо на вістрях ножів"!
Русь-Україно, жорстокість Грозного границь не
знала

та мене не покорила, мене не подолала!

(Борецька кладе свої руки на коліна України, Україна ніжно
бере їх у свої, на обличчі України вираз смутку й жалю)

Україна: Ох, знаю я Марто всі муки твої і туртури,
не помогли Івана Грозного тюремні мури.

(Борецька встає, схиляє голову перед Україною і відходить
за сцену. На сцену входить Марія Магдалина Мазепа,
добірно вдягнута на той час, в належному одязі, кланяється
у поясі перед Україною)

Магдалина

Мазепа: Я Марія Мазепа, Ігуменя Магдалина,
для Тебе виплекала Гетьмана Івана - сина.
До Тебе в вірності й любові дівиць научала,
Перед змосковщениням дівиць, як вміла
захищала,

щоби, вони, як стануть матерями,
вели дітей до Тебе, волі стежками...

Україна: Маріє, твого духа скарби, молитви й науки,
злагіднювали рани понижень, зрад і розпуки.

(Марія Мазепа, приклакнувши на перед Україною, відходить;
вслід за нею входить на сцену Олена Доброграївна)

Олена
Доброграївна:

Україно-Мамо, я Олена Доброграївна,
(глибоко вкланяється)
лише твоя мова, українська, солов'їна,
ціле життя розцвітала ~~ж~~ишно у моїх словах.
Із змосковщенням боролось, ох, не легкий був
це шлях.

Студенток-українок перший гурток заснувала,
в ньому, до Тебе Україно, любов оживала.
В студенток національну гідність вспіла
розбудити
хоч не судилось, на цім світі, мені довго жити.

Україна: Діла твої, в моїм серці будуть жити назавжди,
бо вньому, Емський Указ, залишив болючі сліди...

(Олена приклакнувши, похолила голову. Україна,
всміхаючись, прощається з нею. Олена відходить.
Повільно ходою іде Леся Українка, в руках тримає книгу,
зупинившись перед Україною, схиляє голову і кладе книгу
на її коліна)

Леся

Українка: Прийми мою книгу, в ній почувань моїх
слов.

Є ще в ній такі, що гостріші того меча,
що "здійма вражі голови з плеча"...
Палкі слова, Україно, моя зброя єдина,
Ще й кликати волю здобувати, була іх
причина.

(При останніх словах Лесі Українки, Україна бере книгу в руки, пригортає до грудей)

Україна: Це ти любов Антея до Коринті описала,
Але моїх нескорених Антеїв — на думці мала.
Брюса невтомним завзяттям — кликала до
боротьби.

В "Лісовій пісні" заговорили волинські ліси...
У слові твоєму розцвітала піль моїх краса.
Слова твої шедеври і гордощі моого життя.

(Леся цілує Україну в обличчя, відтак дивиться на кайдани, поцілувавши її руки, відходить. Україна бере в руки книгу, розгортає її сторінки, придивляється їм, враз увагу України звертають кроки, під звуки мелодії "Засвистали козаченky". на сцену виходять: Пріська Варвара, Галина Журба, Юлія Лисогорова, вони в стрілецькому одязі, стають на струнко перед Україною.)

Пріська

Варвара: Я Пріська Варвара, в час першої світової
війни,

як, у бій пішли, Твої Україно, вірні сини,
вслід за ними пішла я без вагання,
скинути з Тебе кайдани, спалахнуло бажання!

Команданткою на фронтах боролась завзято,
та не дійшли ми до мети, пережили втрати...

(Україна злегка похитує головою у призадумі, на обличчі смуток)

Галина

Журба: Я Галина Журба і мене війна полонила.

Хоч я письменниця, перо на кріс замінила.

Динаміт на фронт мішками носила невтомно я.
За свободу готова була віддати життя!

Юлія

Лисогорова:

Поруч моїх подруг (вказує рукою на Варвару й Галину)

я Юлія Лисогорова,
пішла в бій, щоб подобати жорстокого
ворога.

Та здобути свободу Тобі, не судилось мені,
бо ворог убив мене в кошмарнім Базарі...

(Україна простягає до Варвари, Галини і Юлії руки, та враз на сцену вбігає задихане дівча)

Віра

Бабенко: І я, Віра Бабенко, Твоя наймолодша донька,
і мене боліла, Україно, неволя Твоя.

Я гімназисткою ще молодою
віддала життя у нерівному бою.

Та не застрашив мене ворог ні на мить,
Лиш за Тобою душа і в потойбічі щемить...

(Україна простягає в кайданах руки до своїх доньок. Віра близько підійшовши до України, ніжно положила голову на її

коліна, а Україна гладить Віри голову. За сценою чути кроки, Віра стає поруч подруг і всі дивляться в сторону кроків. На сцену входить Ольга Басараб)

Ольга

Басараб: Коли поразкою скінчились до волі зусилля,
я Ольга Басараб, вірна УВО, пішла в підпілля.
А, як у Львові, польська загарбницька рука,
мучила мене кошмарними тортурами — я
ні таємниць УВО, ані не зрадила нікого,
лиш волю Тобі Україно благала у Бога.
На стінах Бригідок я кров'ю своєю писала:
"За кров, за муки, за руїну,
верни нам Боже Україну!"
За мої і таких, як я тортури і рани,
скинь Боже, благаю, з рук України кайдани!

(Україна встає, підносить вгору руки в кайданах, із виразом жалю дивиться на Ольгу і каже:)

Україна: Олю, моя доню, вірна, всі муки
й кошмарні тортури твої,
є незагоїною раною у моїй душі...

(Ольга Басараб підходить до України цілує її руки, відтак стає, на струнко поруч Віри, Варвари, Юлії і Галини. На сцену входить Олена Степанівна, зупинившись перед Україною, салютує)

Олена

Степанівна: Я Степанівна, перша обозна Січових
Стрільців,
боролась з Твоїми синами в час воєнних
років.

Лиш жорстокий ворог подолав нас у той час,
коли недуга тифу, косила з ніг всіх нас.
Відтак у загарбництві роки життя минали,
а під кінець його, ще й на Мордовію
заслали.

(Україна встає, підводить повільно руки і до присутніх на сцені говорить.)

Україна: Доні ви мої дорогі! Дорожчої ціни не-має у житті,
за ту, коли віддають життя у боротьбі.
Ви життя віддали, щоб свободу здобути,
із рук моїх кайдани неволі розкути...

(Всі на сцені перед Україною проходять, на струнко, салютуючи відходять. Україна вслід дивиться, відтак сідає на крісло і гордо випростовується. За хвилину входить на сцену жінка нужденно вдягнена, в руках тримає декілька колосків.)

Жінка тридцятих

років:

Мамо, ось цих пару колосків
змогла позбирати,
заки вспів москаль, мене із рідних
піль прогнати.
Бо я, із голоду опухла, день і ніч
ходила, шукати колосків,
що їх з необачності рука ворога
лишила...
На твоїх Мамо Україно, родючих
 полях,

З голоду вмирали твої діти, мов в
кошмарних снах.
Це нам таке московська, вдіяла, рука
погана,
по мільйонах,
дітей Твоїх, в серцях народу є глибока
рана...

(Кладе жінка колоски на коліна України, вона іх бере в свої
руки і ніжно торкає кожне зерно в них, похиливши голову
стирає слізози із очей.)

Україна: Жевріє моя доню, за вами, рана і в мені,
болить за вами серце і душа всі ноці й всі дні!

(Україна віддає колоски жінці, вона ховає під хустину, що
вкриває полатану свитину, поклонившись Україні,
відходить. На сцену приходить Олена Теліга.)

Олена Теліга:

Я Олена Теліга, як настала друга війна,
стужена за Києвом, окрилено туди пішла,
бо на Збручі вже не було ганебної
границі.

Я вірші й "Літаври" понесла із душі криниці...
В Києві мене, рука німця-гештапівця вбила
але в рядах ОУН - поривів до волі не спинила.

Україна: О, знаю я, знаю добре доню Олено,
ти ж посвятила життя своє віддано для мене.
У віршах твоїх палко "Пропори Духа" горіли.
В душі твоїй "Криниці" сини набирали сили...

(Олена підходить ближче до України, кляняється їй. Біла сорочка, Олени, прошита кулею, довкруги отвору видно бризги крові. Україна торкає ніжно прошиту сорочку, цілує Олену в чоло, відтак Олена відходить за сцену. Бадьорим кроком входить на сцену молода дівчина, вона в роках розцвіту своєго життя. На рукаві сорочки синьожовта перев'язка, у руках кріс. Вона, це жінка з рядів УПА, стає на струнко перед Україною.)

Жінка підпілля із
рядів УПА: Мамо-Україно, зв'язкова,
таких, як я багато було у рядах УПА.
В підпіллі в час світової другої війни,
поруч синів Твоїх, незламино йшли у бій
і ми.
Щоб здобути Тобі волю, полягло нас
багато.
до останньої минути боролись ми завзято!

Україна: Бачила вас мої доні в моїх лісах, полях;
Про відважність вашу говорить народ в
піснях.

(Зв'язкова салютує перед Україною і відходить. Україна похиливши голову, поринає в задуму. По недовгому часі, із-за куліс чути голоси. Це всі дієві особи, за сценою, виголошують чітко, речитативним способом, кожне слово. Це голоси п'ятсот замучених жінок в Кінгірі.)

П'ятсот замучених
жінок: Ми, душі п'ятсот доньок Твоїх Україно
Мамо,
нас в Кінгірі розторошили москалі
танками.

Над нами москалі знущались, жоростоко убили,
зате, що Тобі вірні були, що Тебе любили.

(Голоси тихнуть немов ехо ще чути із віддалі слова.)
...нас розторошили танками, нас розторошили танками...

(Україна встає, підносить руки в кайданах, повертає по той і цей бік сцени, на обличчі виразовість розпуки, відтак колосить: "Діти мої де ви, діти мої!?" Україна сідає, похоливши голову, стирає слізози із очей. Потім знова встає, затискає п'ястуки, підносить високо руки в кайданах і в крещендо голосу каже:)

Україна: Жорстокі вороги! Я вас проклинаю усіх!!
Ви убили п'ятсот невинних доньок моїх!

(Україна, знеможена, сідає, зідхаючи бере у долоні своє обличчя. На сцену входить Алла Горська.)

Алла Горська:

Я Алла Горська, мисткиня, москалі мене вбили,
сини й доньки Твої за мною плакали, тужили.
Україно-Мамо, невинно пролита кров моя,
в творах "самвидув", сказала про долю моого життя.
І, що ім з того, що мене убили?
В моїх друзів, любові до Тебе не погасили!
Вже пробудились всі Твої діти -
мовою Твоєю будуть дорожити...
І хоч за те на Мордовії прийдеться каратись,
не поможуть ізолятори, щоб Тебе цуратись!

Україна: Пам'ять про тебе Алло, час ніколи не зітре,
роками про тебе говоритимуть все.

Біль твій останній я в серці відчувала,
як на моїм лоні кров твоя спливала...

(Україна простягає руки до Алли, вона їх цілує і відходить.
На сцену приходить нужденно вдягнена жінка.)

Жінка

колгоспу: Я жінка колгоспу, і так, як у пащини час,
норми п'ятирічок накинула Москва на нас.
І на дорікання в колгоспі я права не маю;
Прийду домів, дітей молитись потайки
навчаю.

Хоч карають за те, я скарби Твоєї культури
зберігаю, щоб діти, Твоїх традицій не забули.

Україна: Зросила ти в колгоспах кров'ю і потом, доню
дорога,
мої колись, вільні, золоті під блакиттю, поля.
Нераз тебе утомлену я в полі зустрічаю,
ніжним подувом вітру слізози й піт з чола
стираю...

(Україна жестом руки кличе, щоб приблизилася жінка, відтак
гладить її по обличчі й задумано дивиться їй в очі. Жінка
поцілувавши України руки відходить. На сцену входять дві
жінки, одна старша, друга молодша.)

Мама і дружина
ув'язнених на Мордовії:

— Я, Мешко, моого сина Мордовію заслали.
Але любові до Тебе, брудні руки, не вкрали...

дружина ув'язненого:

Я, дружина, Твого вірного сина українця,
п'ю впарі з матерями (вказує рукою на Мешко) з чаші,
що по самі вінця,

виповнена кошмарними допитами Ка Ге Бе,
А всі муки й тортури за те, що любимо Тебе!
Та, наш порив до волі, вже не зможуть подолати,
щоб Тобі Україно свободу здобути будем незламно
прямувати!!!

(Під кінець тих слів, виходять всі дієві особи на сцену, стають по той і цей бік України. Дружина ув'язненого і мати Мешко, підходить до України, і під спів присутніх гимну "Ще не вмерла Україна", знімають кайдани з її рук. Україна встає, підносить вільні кури в гору і завіса спадає.)

КІНЕЦЬ

1978

ЗМІСТ

Так, стрічаймо	9
Ви радите мені	10
Питаємо	11
Потойбічча.....	12
Призадума	13
Мій Храм	14
Мрія про щастя	15
Марії (моїй сестрі)	16
На мить зупинись	17
На многі літа (Борисові).....	18
Олена Теліра	20
Лист до Мами	21
Білий Ясмін	22
Мартусі	23
На Великдень	24
Пантеон	25
Поворот з Риму	26
Із літака	27
Східній острів	28
Правда	30
Плетево павука	31
Ціна волі	32
Метелик	34
Жангляр	35
Місяць травень	39
Баляда ночі	40
Захід сонця.....	43
Будуть	44
Наша дружба	45
Великий Віз	46
На твої стежки	47

"Морітурі салютамус" (переклад з англійської мови).....	48
Три брами (переклад з англійської мови, із індійських афоризмів)	49
Лиш раз стежиною життя (переклад з англійської мови) .	50
Гарна Пані (переклад з англійської мови).....	51
Мікросвіт	52
Два полюси	53
Модерність	54
Не жди	55
Біля Гадсон ріки	56
Флориді	57
Розуміє душа	58
Любов	59
У весільнім дні	60
Орлині крила	61
Сонета прощання.....	62
Троянда	63
Тебе нема (Теті).....	64
Скажіть?.....	65
Мрії ночі	66
Осінь	67
Осіння мрія	68
Струмочок	70
На Уродини Анни	71
Думи птиці	72
Замало	73
Ні...	75
Нестерпна розлука	76
Заки	77
Заграла осінь.....	78
Туга	79
Ні, не розкажу.....	80
Щоб ніхто не вгадав.....	81

Досада	82
Сльози	83
Журба	84
У кожного в житті	85
Інколи	86
Ще таки полину	87
Моїй Гуцульщині	88
Пливуть думки	90
До вибору	91
Як сонце зайшло	92
Сибіре, Сибіре	93
Емігрант	94
Аскит	95
На Різдво	97
Міні-мислі	98
Драми	99
Легенда про конвалію	101
Героїні України	111

Тієї ж Авторки вийшли твори:

НА КРИЛАХ ДУМ — поезії (1974)

ПО СТЕЖИНАХ ДУШІ — поезії (1976)

БІЛИЙ ОРЕЛ — збірка оповідань для молоді (1980)

**НАРИС ПРО ЛЮДИНУ — переклади з англійської мови й
Александра Повпа.**

